

Privatinės teisės užduotis

2019 m. lapkričio 15 d.

Ieškovas V.P. kreipėsi į Vilniaus apygardos teismą su ieškiniu, kuriuo prašė teismo: 1) pripažinti 2010 m. spalio 7 d. būsto kreditavimo sutarties vienašališką banko „Kreditas“ veiksmais nutraukimą neteisėtu; 2) panaikinti 2015 m. kovo 1 d. Vilniaus miesto notarų biuro notaro R.R. atliktą vykdomąjį įrašą; 5) priteisti iš atsakovo bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

Ieškovas nurodė, kad 2010 m. spalio 7 d. su atsakovu banku „Kreditas“ sudarė būsto kreditavimo sutartį dėl 200 000 Eur kredito gyvenamajam namui ir žemės sklypui pirkti. Sutarčiai užtikrinti bankui įkeitė žemės sklypą ir namą. Ieškovas teigia, jog jis pareiškėmsi vykdyti sutartį, tačiau nuo 2014 m. lapkričio mėn. jo finansinė padėtis pasidarė sunki. Ieškovo teigimu, apie iškilusius sunkumus informavo banką, tačiau bankas jokių nuolaidų netaikė, 2017 m. birželio 1 d. vienašališkai nutraukė sutartį ir kreipėsi dėl vykdomojo įrašo išdavimo. Ieškovas per septynerius sutarties vykdymo metus bankui grąžino 30 500 Eur kreditą ir sumokėjo 19 300 Eur palūkanų, todėl Sutartis nutraukta neteisėtai.

Sutarties 13.1 punktu šalys susitarė, kad jeigu kredito gavėjas nesumoka laiku pagal mokėjimo grafiką mokėtino kredito (jo dalies) ir (arba) priskaičiuotų palūkanų ilgiau kaip 10 (dešimt) kalendorinių dienų, bankas praneša apie tai kredito gavėjui ir nustato papildomą ne trumpesnę nei 10 (dešimties) kalendorinių dienų terminą įsiskolinimui padengti, per kurį kredito gavėjui nepadengus įsiskolinimo, bankas turi teisę reikalauti grąžinti prieš terminą visą kreditą su priklausančiomis palūkanomis ir kitomis pagal sutartį mokėtinomis sumomis bei nutraukti sutartį. Ieškovo teigimu, ši sutarties 13.1 punkto sąlyga nebuvo individualiai aptarta, yra nesąžininga, pažeidžia ieškovo, kaip silpnesniosios vartojimo sutarties šalies, interesus, todėl teismo *ex officio* turi būti pripažinta nesąžininga. Bankas nesilaikė šalių bendradarbiavimo principų, nes ieškovas ne kartą kreipėsi į banką dėl Sutarties sąlygų pakeitimo, tačiau bankas vienašališkai nutraukė sutartį. Bankas neįvertino, kad galutinis Sutarties įvykdymo terminas nustatytas 2035 metais, o ieškovas nesumokėjo tik nedidelės – vos apie 1 proc. – įmokų sumos (1800 Eur), todėl sutarties nutraukimas nėra proporcingas padarytam pažeidimui. Ieškovas teigia, kad jis nepadarė esminio Sutarties pažeidimo, dėl kurio galėtų būti nutraukta kreditavimo sutartis. Notaro vykdomasis įrašas, kuris ginčijamas šioje byloje, yra neteisėtai atliktas, kadangi neteisėtai buvo nutraukta sutartis. Ieškovas mano, kad jis yra vartotojas, todėl neturi mokėti žyminio mokesčio už pareikštus ieškinyje reikalavimus?

Atsakovas bankas „Kreditas“ nurodė, kad ieškovas nuo pat 2010 metų, kai buvo sudaryta sutartis, vėluodavo mokėti įmokas, 2015 m. rugsėjo-gruodžio mėn. ieškovas jokių įmokų nemokėjo, 2016 m. sausio mėn. skolą padengė, tačiau nuo 2016 m. vasario m. jokių įmokų nebemoka. Ieškovo pajamos pagal ieškovo pateiktus duomenis sudaro 700 eurų, o pagal sutartį mokėtina mėnesio įmoka sudaro 500 Eur, nėra jokio pagrindo tikėtis, kad ieškovas ateityje tinkamai vykdytų sutartį. Ieškovas ne kartą buvo ragintas sumokėti susidariusią skolą, o 2016 m. kovo mėn., lapkričio mėn., gegužės 1 d. elektroniniais laiškais įspėtas ir dėl vienašalio sutarties nutraukimo, sutartis nutraukta nuo 2016 m. birželio 1 d., vadovaujantis sutarties 13.1 p ir CK 6.217 str., esant esminiam sutarties nutraukimui. Mano, kad sutarties 13.1 p. sąlyga nėra nesąžininga, ieškovas nėra pareiškęs ieškinio reikalavimo dėl šios sutarties sąlygos pripažinimo negaliojančia, nėra sumokėjęs žyminio mokesčio už šį reikalavimą, o teismas neturi teisės savo iniciatyva ją pripažinti negaliojančia, nes priešingu atveju būtų išėjęs už bylos nagrinėjimo ribų.

Motyvuotai atsakykite:

1. Kaip turėtų būti kvalifikuojama šalių sudaryta 2010 m. spalio 7 d. būsto kreditavimo sutartis? Ar ieškovui galėtų būti taikomos vartotojo interesus užtikrinančios CK normos (pastaba: jeigu būtų taikomos, leidžiama vadovautis galiojančia redakcija)? Ar teismas galėtų sutarties sąlygas vertinti jų sąžiningumo aspektu, nesant ieškovo pareikšto ieškinyje tokio reikalavimo? Ar nagrinėjamu atveju būtų pagrindas sutarties 13.1 p. laikyti nesąžininga ieškovo atžvilgiu ir kokios to pasekmės?

2. Kokie yra vienašalio sutarties nutraukimo pagrindai, kokiais atvejais ją galima vienašališkai nutraukti nesikreipiant į teismą? Į ką turi būti atsižvelgiama, nutraukiant sutartį dėl esminio sutarties pažeidimo? Ar nagrinėjamu atveju bankas teisėtai nutraukė sutartį su ieškovu? Ar galėtų būti nagrinėjamu atveju taikomas CK 6.209 str.?

3. Ar nagrinėjamu atveju pagrįstas yra ieškovo teiginys, kad jis kaip vartotojas yra atleistas nuo žyminio mokesčio mokėjimo už ieškinyje pareikštus reikalavimus? Kokiam teismui teisinga ši byla?

Egzaminuojamojo kodas _____
Baudžiamosios teisės ir proceso užduotis
2019 m. lapkričio 15 d.

Prokuroro nutarime perduoti bylą teismui, kad šis taikytų priverčiamąsias medicinos priemones, nurodyta, kad V.V. būdamas nepakaltinamas, padarė baudžiamojo įstatymo uždraustą veiką, nurodytą Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – ir BK) 281¹ straipsnio 1 dalyje, nes apie 10.45 val. pažeisdamas Kelių eismo taisyklių 14 punkto reikalavimus, nustatančius draudimą vairuoti transporto priemonę neblaiviems asmenims, vairavo kelių transporto priemonę – automobilį, būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, kai jo kraujyje buvo daugiau negu 1,5 prom. alkoholio (nustatytas 3,04 prom. etilo alkoholio kiekis kraujyje). Nesuvaldžius automobilio buvo apgadinta privataus asmens namų valdos tvora.

Prokuroras, nagrinėjant bylą priverčiamųjų priemonių proceso tvarka, teismo prašė pripažinti, kad V.V. baudžiamojo įstatymo uždraustą veiką, nustatytą BK 281¹ straipsnio 1 dalyje, padarė būdamas nepakaltinamas, ir jam taikyti priverčiamąją medicinos priemonę – stacionarinį stebėjimą griežto stebėjimo sąlygomis specializuotoje psichikos sveikatos priežiūros įstaigoje – Rokiškio psichiatrijos ligoninėje. Taip pat vadovaujantis BK 72 straipsnio 1, 2 dalimis, prašė paskirti baudžiamojo poveikio priemonę – automobilio konfiskavimą.

Savo prašymą grindė bylos duomenimis, iš kurių matyti, kad V.V. nustatytas psichikos sutrikimas diagnozuotas 1994 metais, jam atliktos trys teismo psichiatrijos ekspertizės, po kurių buvo skiriamas ambulatorinis gydymas (tris kartus taikytos priverčiamosios medicinos priemonės, nustatant ambulatorinį V.V. stebėjimą), tačiau jis sistemingai darė administracinius nusižengimus, susijusius su transporto priemonių vairavimu, kritiškai nevertino savo poelgio teisinių padarinių, vartojo alkoholį, pažeidinėjo ambulatorinio gydymo režimą, yra linkęs elgtis ūmiai, nagrinėjamoje byloje baudžiamojo įstatymo uždraustą veiką padarė ambulatorinio gydymosi metu (gydymas buvo pratęstas).

Civilinis ieškovas prašė iš V.V. priteisti 200 Eur už sugadintą tvorą, įsirežus į ją V.V. vairuojamam automobiliui.

V.V. gynėjas nurodė, kad pagal bylos aplinkybes ir BK 98 straipsnio nuostatas V.V. negali būti paskirtas stacionarinis stebėjimas griežto stebėjimo sąlygomis specializuotoje psichikos sveikatos priežiūros įstaigoje. Taip pat prašė teismo netaikyti konfiskavimo, nes V. V. yra pripažintinas nepakaltinamu, o toks asmuo netraukiamas baudžiamajon atsakomybėn – taigi jam negali būti skiriama nei bausmė, nei baudžiamojo poveikio priemonė. Taip pat prašė atmesti ieškinį, kuriuo civilinis ieškovas prašo priteisti iš V.V. 200 Eur už sugadintą tvorą, nes nepakaltinamas asmuo yra neatsakingas už savo veiksmus, taigi ir jais sukeltą žalą.

V. V. sutuoktinė prašė teismo paskirti jos sutuoktiniui ambulatorinį stebėjimą, nes jis stengiasi gerti vaistus ir nevirtoti alkoholio. Taip pat prašė nekonsfiskuoti automobilio, nes jo reikia šeimos reikmėms, būtent juo sutuoktinis veža jų vaikus į mokyklą.

Motyvuotai atsakykite:

- 1. Kokių pagrindų kokios priverčiamosios medicinos priemonės gali būti skiriamos pripažintam asmeniui nepakaltinamam? Kokiam terminui? Kokia priverčiamoji medicinos priemonė gali būti skirta pagal pateiktą fabulą? Kodėl?**
- 2. Ar gali būti skiriamos baudžiamojo poveikio priemonės asmeniui, pripažintam nepakaltinamam? Ar gali būti tokiam asmeniui skiriamas nusikaltimo priemonės – automobilio – konfiskavimas? Pagrįskite BK nuostatomis, teismų praktika.**
- 3. Kaip sprendžiamas žalos atlyginimo klausimas, jei žala kilo dėl asmens, kuris pripažintas nepakaltinamam, baudžiamojo įstatymo uždraustos veikos? Kaip turi būti sprendžiamas civilinio ieškinio klausimas pateiktoje situacijoje?**